

ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში IV ვარიანტი

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ელექტრონული ბუკლეტი.

ქართული ენისა და ლიტერატურის ტესტი სამი ნაწილისაგან შედგება: I. ტექსტის რედაქტირება; II. არგუმენტირებული ესე; III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი.

ტესტის ყოველი ნაწილის შესასრულებლად აუცილებელი ინსტრუქციები თან ახლავს შესაბამის დავალებებს.

გაითვალისწინეთ, ტესტის III ნაწილში მოცემულია ორი დავალება. უნდა აირჩიოთ და შეასრულოთ ერთ-ერთი მათგანი (დავალება N1 ან დავალება N2).

ტესტის მაქსიმალური ქულაა 70.

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 3 საათი და 45 წუთი.

გისურვებთ წარმატებას!



I. ტექსტის რედაქტირება (16 ქულა)

ყურადღებით წაიკითხეთ ქვემოთ მოცემული ტექსტი. გაასწორეთ მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული, სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომები და სტილისტური ხარვეზები და ისე გადაწერეთ მთელი ტექსტი, რომ მისი შინაარსი არ შეცვალოთ.

გაითვალისწინეთ, ქულები დაგაკლდებათ თქვენ მიერ გადაწერილ ტექსტში დაშვებული თითოეული შეცდომის, ხარვეზისა თუ უზუსტობის გამო.

თუ ამოიწერთ მხოლოდ ცალკეულ ფორმებსა და შესიტყვებებს ან რამდენიმე წინადადებას, ნაშრომი არ შეფასდება.

უძველეს კულტურებში თავსაბურავს მხოლოდ პრაქტიკული დანიშნულება არ ჰქონია და იგი პატრონის საზოგადოებრივ სტატუსზე მიუთითებდა. ანტიკურ ხანაში ქუდი საზოგადოებრივ იერარქიაში ადამიანის ადგილს შეესაბამებოდა.

შუა საუკუნეების ევროპაში ქალებს რომლებიც სახლის ზღურბლს თავ-შიშველი გადააბიჯებდნენ სასტიკად სჯიდნენ. ინდივიდუალურობის შესანარჩუნებლად ქალებმა ფანტაზია გამოიყენეს და დროთა განმავლობაში ერთფეროვანი ქუდების ნაცვლათ ამ თავსაბურავის მრავალი ვარიაცია გაჩნდა. XIX საუკუნის მეორე ნახევარიდან ფრინველის ფიტულებით, ფოთლებითა თუ ტოტებით მორთული ქუდები შემოვიდა მოდაში რის შედეგადაც ფრინველის ზოგი სახეობა გადაშენების ზღვარზედაც კი აღმოჩნდნენ. XX საუკუნის დასაწყისში ამერიკის შეერთებული შტატებისა და დიდი ბრიტანეთის მთავრობებმა კანონმდებლობით მოახდინეს ბუმბულით ვაჭრობის აკრძალვა.

მეორე მსოფლიო ომმა საზოგადოებაში ქალის როლი საგრძნობლად შეცვალა, რამაც ჩაცმის სტილზედაც იქონია გავლენა. 50-იან წლებიდან ქუდი, როგორც სავალდებულო თავსაბურავი თანდათან სხვადასხვა ფორმის თავსაფარმა ჩაანაცვლა. XX საუკუნის დასასრულს ტანსაცმლის დიზაინერებმა კვლავ შესძლეს ქალების დარწმუნება რომ ის აუცილებელი აქსესუარი, რასაც საზოგადოებაზე გავლენის მოხდენა შეეძლო სწორედ ქუდი იყო.

II. არგუმენტირებული ესე (24 ქულა)

შესაძლოა ცოდნა და ინტელექტი ადამიანმა სხვისი ჩაგვრისა და მასზე ძალაუფლების მოპოვების ინსტრუმენტად გამოიყენოს.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

გაანალიზეთ წარმოდგენილი თვალსაზრისი, ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად, არგუმენტები გაამყარეთ სათანადო მაგალითებით. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული. შეარჩიეთ შესაბამისი სტილი. დაიცავით სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გამწვანდება, თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ:

ნაშრომი არ გასწორდება, თუ თქვენი მსჯელობა შემოიფარგლება ოთხი-ხუთი წინადადებით.

ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი (30 ქულა)

აირჩიეთ ქვემოთ მოცემული ორი დავალებიდან ერთ-ერთი და მხოლოდ ის შეასრულეთ!

დავალება N 1

ყურადღებით წაიკითხეთ გივი გეგეჭკორის ლექსი „მეცხრამეტე საუკუნის პოეტები“:

რად არის ასე უძვირფასესი,
წუხილის ასე გამქარვებელი,
მშობლიური და შვების მომტანი
ეგ თქვენი სახე,
სპეტაკი წვერი
და თქვენი შუბლი – ეკლესიის თეთრი პორტალი.

თქვენ სურათიდან როცა დამყურებთ,
მე ვხედავ ხოლმე თქვენს მეტყველ თვალებს
და თქვენს ხელებზე დაყრდნობილ ნიკაპს.
(ასე დაჰყურებს ამაყი ბოტი
დაბლა კუნტრუმით მიმავალ თიკანს).

ქრესტომათიის ბინადარნო იმ საუკუნის,
რომ ატარებდით გენერლის მუნდირს
ან რომ იყავით მასწავლებლები
ქართლის სოფელში და დაგდევდათ ბავშვების გუნდი.
მომრიგებელი მოსამართლე დუშეთის მაზრის
ან „ივერიის“ თანამშრომელი

ან ნამესტნიკის გერქვათ მოხელე,
თქვენს ცრემლში თრთოდა ეს საქართველო
და თქვენი ლექსით გულს იოხებდნენ.

თქვენი ბავშვობა ჩამონგრეულ სათონეს ახსოვს
და კიდევ ახსოვს ნაოხარ საბძელს,
თქვენ ესწრებოდით დევების ქორწილს
და ტრიალებდა ოხშივარი საძროხის ქვაბზე.

მე უცოდველი ბავშვი ვიყავი,
თქვენი უბიწო და გულუბრყვილო
ლექსის ხაფანგში როცა გავები,
თქვენი იმედი მერცხალია, იჩხვლიტებიან
თქვენი ცრემლები – იაგუნდის ქინძისთავეები.

თქვენ ოცნებობდით გახარებულ წიფლის შიმელზე¹,
არ არსებობდა თქვენთვის პირადი
და ლოცვებივით წერდით ლექსებს, ეკლესიაში
უნდა წირვაზე წაგეკითხათ თითქოს კვირადლით.

მისახვედრია, თქვენი გრძნობა, თქვენი გონება

¹ შიმელი – ახალგაზრდა ხე.

როგორ ებრძოდა ეჭვის მორიელს.
(საცოდავია, ვინც პირდაპირ სათქმელს ვერ ამბობს
და იშველიებს ალეგორიებს).

თქვენ განისვენებთ მთაწმინდაზე ან დიდუბეში
ან ქისტაურში, ან შუამთაში,
თქვენს საფლავებზე ჭრიჭინების მღერის კაპელა,
ჩუმი ვარსკვლავი დგება ათასი.
ათიათასჯერ მეორდება, ღამის შორიალში
ათიათასჯერ გიხდით ბენეფისს,
ეტლში ცხენები გამოვუშვით, უნდა გატაროთ,
ეტლში შევებით, როგორც ცხენები.

თქვენ გიფრიალებთ ჩოხის კალთები,
მხრებზე გასხედან კვირიონები,
ფეხზე გაცვიათ ღაზლის წინდები,
მუდამ მეოცე საუკუნის ფანჯრებთან დგახართ
და მუდამ ჩვენსკენ იყურებით და ირინდებით.

თქვენი მგზნებარე, ნალვლიანი ქართული ლექსის
სტრიქონი როცა ჩაგვიქროლებს, როგორც კომეტა,
ჩვენთან მოდიხართ, რომ ჩვენთან დადგეთ
ოცდამეერთე საუკუნის მისადგომებთან.

თქვენს შემდეგ ბევრი არამზადა ეფარებოდა
სამშობლოს სახელს, მისი უღირსი,
თავიდან თავის მტრებს იშორებდა
მისი სახელით და ხარობდა ხალხის წუხილში.

არავის შერჩა... სხივი თქვენი შარავანდედის
აკვანზე დახრილ ქართლის დედას მუდამ ამკობდა,
თქვენ დგახართ მუდამ შორიახლოს,
თვალს არ გვაცილებთ,
ო, თქვენი მზერა რა უმანკოა!..

ჩვენ არაფერი, არაფერი გვეპატიება
ახალგაზრდობით ანდა სიბერით
და თქვენთან მხოლოდ პირნათელნი უნდა მოვიდეთ
ყველანი, ბოლოს, როცა ერთად შევიკრიბებით...

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გამძნელდება, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, როგორ აფასებს ავტორი მეცხრამეტე საუკუნის ქართველი პოეტების ღვაწლს;
- იმსჯელეთ, რა ფუნქცია აკისრია მათს შემოქმედებას „ოცდამეერთე საუკუნის მისადგომებთან“;
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება N 2

ყურადღებით წაიკითხეთ ნაწყვეტი ნიკო ლორთქიფანიძის მოთხრობიდან „შელოცვა რადიოთი“ :

ელის ოთახებს მიაყურა.

სიჩუმე.

ოდნავი შრიალი.

„ჟურნალს ფურცლავს, ალბად.“

„არაფერი მესმის, ვერ გამიგია...“

გასწია თავის ოთახისკენ; აქ, დერეფანში, სინათლე უხვად ჩამოდიოდა; ფეხის ხმაც მოესმა. და აყვა პირველსავე პაწია კიბეს – არ შეამჩნიონ, რომ ვზვერავდიო. სხვენი, წინად თეთრეულის საშრობი და დეკორაციების საწყობი ბ. ბრომლეის ჰქონდა დაკავებული. აქ ისროდა საბმელს, ეკრივებოდა მოკრივეს, ხტოდა მაგიდეებზე, დგებოდა თავზე, დადიოდა ხელებზე... იძინებდა იგი გამაკში.

იქვე კუთხეში რამინომ თავისი კარავი მოაწყო.

ბრომლეი აპირებდა მიმალულიყო, ჩვეულებრივ ჩაფი წყალი ტანზე გადაესხა, და, რადგან არავინ ყავდა სავარჯიშოთ, მანეკენთან გაემართა კრივი.

ფიქრებში გართულმა გაიარ-გამოიარა და უეცრად ინდოელის კარავს მიადგა. კარად ჩამოშვებული ფარდა გადაწეული დარჩენოდა რამინოს, და იქიდან მზის ცოცხალი სხივი ეფინებოდა იატაკს.

შეიხედა. კარავს მეორე მხრიდან ტილო არ ჰქონდა ჩამოშვებული და სხვენის პირდაპირ უსაზღვრო სივრცეს უერთდებოდა.

ბრომლეი უფრო გააკვირვა აღმოსავლეთისკენ სახემიპყრობილმა რამინომ, რომელსაც ხელები თავის უკან გადაეხლართა.

– ნამაზს ასრულებს? – და ბრომლეის უნდოდა გაშორებოდა იმ ადგილს, მაგრამ შეამჩნია, რომ ინდოელი ნელ-ნელა ეშვება ფეხის წვერებზე.

ბრომლეი ცქერად გადაიქცა.

ინდოელი ბრინჯაოსაგან ჩამოსხმულ ქანდაკებას ჰგავდა – იმდენად სწორი, მკვრივი, მოხდენილი და ყოველი ნაკვთის მოძრაობაში იმდენად სიცოცხლით სავსე იყო.

– არა, ეს ლოცვა არ უნდა იყოს... ეს ვარჯიშობაა... თავისებური, – გაიფიქრა ბრომლეიმ.

რამინო ხან სრულიად შეწყვეტდა სულის თქმას, დიდ ხანს, დიდ ხანს; ხან კი ისე მოითქვამდა სულს, რომ თითქოს სიმაღლე ემატებოდა...

ბოლოს ინდოელი წყნარად შემოტრიალდა და ისეთის სისწრაფით მოისხა ხალათი, რომ ბრომლეის ეს მოძრაობა სრულიად გამოეპარა.

– ვიჭიდაოთ! – მიმართა ბრომლეიმ.

ინდომ მდაბლად თავი დაუკრა და თავაზიანად უარი უთხრა თავის გაქნევით.

– არა, უნდა მეჭიდო...

ისევ ღრმა თავის დაკვრა და ისევ უარი.

– დავენიძლაოთ!

ინდოს გაელიმა.

ბრომლეიმ აღარ აცალა ინდოელის გარკვეულ პასუხს და ხელი ჩაავლო, მაგრამ ორიოდ წუთის შემდეგ ბრომლეიმ განცვიფრებით შენიშნა, რომ იატაკზე წევს, ინდოელს კი ხელები ჩვეულებრივ გულზე დაუკრეფია და მშვიდათ დასცქერის, მხოლოდ ხალათი დავარდნია ძირს.

ინდომ ნიშნად სრულის უარყოფისა უკან დაიხია და თავის ხალათს წამოკრა ხელი ასაღებად.

– არა, ვერ გაგიშვებ, უნდა ვიკრივოთ, – გზას უღობავდა ბრომლეი და საკრივოდ გასწია მუშტები, მაგრამ ამავე დროს მარჯვენა ხელში რაღაც ისეთი მოხვდა, რაც სრულიად არ ჰგავდა მუშტს და სიმწრისაგან უკან დაიხია.

– ეს რა ყოფილა?!

ინდოელმა ზრდილობიანად თავი დახარა, თითქოს ბოდიშს იხდისო, რომ სურვილს ვერ უსრულებს მოწინააღმდეგეს, და წყნარის ნაბიჯით მიიმალა ქვედა სართულში...

* * *

საუზმეზე ელისთან შევიდა ჰექსლეი და ბრომლეი.

– დამითმეთ თქვენი ინდოელი, – მიმართა ბრომლეიმ ჰექსლეის.

– არ შემიძლია.

– 10 000 დოლარი.

– მე ხომ მონები არ მყვანან.

– 15 000... თქვენ ნუ შემიშლით ოღონდ ხელს, რამინოს მე თვით მოველაპარაკები.

– თუ რამინო არ იქნება წინააღმდეგი, ასეთი თანხის უარის ყოფა ძნელია.

კუთხეში მდგარი რამინო ადგილზე ოდნავ შეინძრა; მან საყვედურით ერთი გადახედა ჰექსლეის, და სახემ იმავ წამს ჩვეულებრივი გამომეტყველება მიიღო.

– რას იტყვით, რამინო? – დაეკითხა ბრომლეი.

– თქვენ მარტო თანხმოებისთვის 15 000 აძლევთ ბატონ ჰექსლეის?.. ჩემი გასამრჯელო სრულიად დამოუკიდებელია ამ თანხიდან?

– სწორედ.

– მაშ მიეცით!..

რამინო ნელის ნაბიჯით გავიდა ოთახიდან...

... და სამუდამოდ გაჰქრა.

ვერ ნახეს მხოლოდ მისი ტანსაცმელი, სხვა ყველაფერი, ნაჩუქარი ნივთებიც კი, დაწყობილი დახვდათ მაგიდაზე და ორი სიტყვა ინგლისურად:

„აღარ მომწონს, რაც აქ ხდება“.

* * *

კარზე დაკაკუნების შემდეგ ბრომლეი და ჰექსლეი ახალგაზრდულის მხიარულებით შემოვიდნენ, თითქოს ერთმანეთს მოსდევდნენ.

– თქვენ უნდა გაგვასამართლოთ, ქალბატონო.

ელი მათ მიუბრუნდა:

ვერ გაიგო, რას ელაპარაკებოდენ.

მეტად მოწყენილმა სახემ ორივე შეაკრთო.

– რა გნებავთ? – ნაძალადევის ღიმილით შეეკითხა ელი.

– რამინო წავიდა...

– ვიცი... ბედნიერი... – კიდევ უფრო მწუხარე სახე ფანჯრისკენ მიიბრუნა.

„შენც უნდა წახვიდე. შენც უნდა წახვიდე“. – თითქოს რაღაც უმღეროდა ყურებში.

– რა ვქნა, ქალბატონო, გარწმუნებთ, ჯერჯერობით ჩემთვის შეუძლებელია რუსეთში წასვლა და არც თქვენ გირჩევთ, რომც მოხერხდეს...

– ყოველ საშუალებას ვიხმარ, რომ გამოვაწყო თქვენი გამგზავრება, ოღონდ ცოტათი გამხიარულდით, – დაუმატა ბრომლეიმ, რომელსაც სრულიად არ შეეძლო მწუხარების ცქერა.

ელიმ სახეს თითქოს ხელით გადააფარა ღიმილი.

– ...და მერე რა გნებავთ?

– ბ. ჰექსლეს არ მიაქვს რამინოს დათმობისათვის დაპირებული თანხა, – გაუხარდა ბრომლის, რომ ელი ჩვეულებრივ მუსაიფში ჩაება.

– როგორ გამოვართვა, როცა რამინო წავიდა, ბ-ნ ბრომლის მისი სამსახურით არ უსარგებლნია...

– თქვენ ხომ დაუთმეთ თქვენი უფლება; და რამინო როგორ მოურიგდებოდა ბ-ნ ბრომლის, ეს მათი საქმე იყო...

– აი, აი მეც ამას ვამბობ... კარგი ეხლა, გავათავოთ...

ჰექსლემ გამოწვდილი ჩეკი პორტმანეში უკმაყოფილოდ ჩაიდვა.

ისევ სიჩუმე ჩამოვარდა, რაც მეტად აწუხებდა ბრომლის.

„ის იტანჯება; ჩვენ მოსვენებას არ ვაძლევთ“, – ფიქრობდა ორივე ვაჟი.

ელი არაფერზე არ ფიქრობდა, მხოლოდ გარინდულს ესერებოდა გული.

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ ბრომლის მხატვრული სახის შესახებ;
- იმსჯელეთ რამინოს მხატვრული სახის შესახებ (ყურადღება მიაქციეთ ელის დამოკიდებულებას ინდოელის გადაწყვეტილების მიმართ);
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!